

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat

**Átfogó értékelés
az önkormányzat gyermekjóléti
feladatainak ellátásáról**

2019

„A gyermek világra nyitott lény. A simogatásra simogatással, a jókedvre jó kedvvel, tevékenységre tevékenységgel felel.”

(Mérei Ferenc)

A gyermekek védelmének rendszerét a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) rendelkezései határozzák meg. A törvény és végrehajtási rendeletei; illetve a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat helyi rendeletei értelmében a gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a hatósági intézkedések biztosítják.

A Gyvt. célja, hogy megállapítsa azon alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam és a helyi önkormányzatok a gyermekek védelmét meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítse. Segítséget nyújtson a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjon a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.

A jogszabályban meghatározott intézkedések egymásra épülnek, a szakemberek együttműködése, egymás kompetencia határainak ismerete és betartása által biztosíthatók a törvényben meghatározott gyermeki jogok, segítséget nyújtva a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekeknek esélyeinek javítására, prevenciós intézkedéseket téve a veszélyeztetettség megelőzésére.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A Bárka Kőbányai Humánszolgáltató Központ (a továbbiakban: Bárka), a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Polgármesteri Önkormányzat Humánszolgáltatási Főosztálya (a továbbiakban: Hivatal), a Budapest Főváros Kormányhivatala X. Kerületi Hivatala Gyámügyi Osztály (a továbbiakban: Gyámhivatal), az oktatási és egészségügyi intézmények munkatársai, illetve a kőbányai gyermekvédelem területén tevékenykedő valamennyi szakember szem előtt tartja azt a törvényi alapelvet, miszerint elsődleges feladat a gyermek érdekeinek és jogainak figyelembe vétele, családban történő nevelkedésének biztosítása.

I. A kerület demográfiai mutatói

Kőbánya lakossága a népesség-nyilvántartás szerint 2019. december 31-én 73 806 fő volt.

A népesség-nyilvántartás szerint az elmúlt években a lakosságszám a következők szerint alakult:

Korosztály	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év
0-3 év	2885	2099	2051	2043	1976	1920	1906
3-6 év	1801	2118	2039	1943	1879	1815	1802
6-14 év	4919	5168	5225	5157	5127	5054	4860
14-18 év	2986	2323	2316	2310	2298	2255	2210
18-65 év	52915	51942	51593	50832	50369	49507	46940
65 év felett	11225	13419	13506	13669	13697	14029	14364
Összesen	76 731	77 069	76 730	75 954	75 364	74 580	72 082

Az utóbbi évek adatait áttekintve az állandó lakosság számát vizsgálva lassú csökkenés jellemzi a kerületet. Jelentős számú, 9019 fő azoknak a száma, akiknek tartózkodási címe van a kerületben. A gyermekkorú lakosság adatait megvizsgálva azt tapasztaljuk, hogy a minden korosztályban tovább csökkent a gyermeklétszám. A csökkenését az intézményi ellátásban is érzékeljük.

A gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek nem csak a lakóhellyel vagy bejelentett lakcímmel rendelkező családoknak nyújtanak segítséget, hanem a kerületben életvitelszerűen tartózkodókkal szemben is ellátási kötelezettségük van. Általánosságban elmondható, hogy a demográfiai mutatók szerint a lakosságszám csökken ugyan, a gyermekvédelemben dolgozók feladatai, esetszámai továbbra is magasak.

II. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások

A gyermekek után igényelhető szociálpolitikai juttatások a Gyvt. és a szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 20.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: R.) jogosultsági feltételei szerint kerültek meghatározásra az elmúlt évben.

1. A családban nevelkedő gyermekekre tekintettel adott települési támogatás

Az R. alapján települési támogatás állapítható meg annak a családnak, amely rendkívüli élethelyzetbe került, vagy létfenntartási gondokkal küzd, és a háztartásában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a 85 500 Ft-ot.

A települési támogatás összege az alábbiak szerint alakult az elmúlt évben

a) egy vagy két gyermek esetén 10 000 Ft,

- b) három gyermek esetén 12 000 Ft,
 c) négy vagy több gyermek esetén 14 000 Ft volt.

A gyermekes családok részére nyújtott települési támogatás adatai

	Támogatásban részesített személyek száma	Támogatási esetek száma (alkalom)	Felhasznált összeg
2015. év	801 fő	1187	12 384 000 Ft
2016. év	813 fő	1372	19 208 000 Ft
2017. év	709 fő	1244	21 816 500 Ft
2018. év	624 fő	1126	20 328 000 Ft
2019. év	563 fő	990	19 499 250 Ft

Helyi rendeletünk alapján évente öt alkalommal lehet igényelni települési támogatást, ebből kettő alkalommal pénzben, háromszor pedig természetbeni juttatásként (erdei iskola, iskolai tábor támogatása, szolgáltatóhoz történő utalás, tűzifa biztosítása).

Az elmúlt években kis mértékű csökkenés tapasztalható a támogatásban részesült személyek és a támogatási esetek számában egyaránt. Ennek oka a rendeletben meghatározott alacsony jövedelmi értékhatár volt, miközben a minimálbér és a garantált bérminimum összege évről-évre emelkedik. Fentiekre tekintettel 2020. februárjában a képviselő-testület döntött az értékhatárok emeléséről.

A családok részére az erdei iskola vagy iskolai tábor költsége sokszor nagyon megterhelő, jellemző, hogy ehhez kérik az önkormányzat segítségét a települési támogatás keretében.

A gyermekes családok részére erdei iskola vagy iskolai tábor költségeihez nyújtott települési támogatás adatai

	Támogatásban részesített személyek száma	Felhasznált összeg
2015. év	173 fő	3 383 700 Ft
2016. év	160 fő	3 647 990 Ft
2017. év	129 fő	3 020 500 Ft
2018. év	79 fő	1 777 750 Ft
2019. év	33 fő	849 000 Ft

Az iskolai táborok költségeihez nyújtott települési támogatás kérelmeinek száma évről évre csökken, ennek több oka lehet. Nem minden iskola vállalja fel a segélyezés bonyolításával kapcsolatos többletterheket, másrészt a szülők ugyanazt az emelt összegű támogatást saját maguk is megkérhetik, ezáltal az iskolát és az esetleges szégyenérzést ezzel elkerülhetik.

A fentiekre való tekintettel döntött a képviselő-testület egy új segélyezési forma, az erdei iskolához, táborhoz nyújtott települési támogatás bevezetéséről 2020. március 1-jétől, melynek összege gyermekenként évente legfeljebb 30 000 Ft lehet.

A gyermekes családok részére a települési támogatás iránt benyújtott kérelemre hozott határozatok számának alakulását mutatja az alábbi táblázat.

	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év
Megállapító határozatok száma	1187	1372	1244	1126	990
Elutasító határozatok száma	7	17	10	10	5

Az elutasítások oka egyrészt az volt, hogy a havi egy főre jutó jövedelem az előírt értékhatárt meghaladta, másrészt, hogy a pénzbeli támogatás lehetőségét már kimerítette a család. Előfordult továbbá, hogy a két támogatás igénylése között még nem telt el a 30 nap és az R. értelmében ilyen esetben is el kell utasítani a kérelmet.

2. Babakelengye-támogatás

Az Önkormányzat 2017. július 1-jétől új formában, babakelengye-támogatással támogatja a gyermekek születését. A közel 30 000 Ft értékű csomag babaápolási cikkeket, játékot és egyéb praktikus használati tárgyakat tartalmaz pelenkázó táskába csomagolva.

	Babakelengye-támogatásban részesültek száma
2017. július 1-jétől	209 fő
2018. év	318 fő
2019. év	387 fő

3. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult:

- a) gyermekétkeztetés normatív kedvezményére,
- b) természetbeni támogatásra,
- c) a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmények igénybevételére (pl. ingyenes tankönyv).

2019. december 31-én rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek száma életkor szerint

	Gyermekek száma (fő)
0-5 év	87
6-13 év	258
14-17 év	206
18- felett	41
Összesen:	592

Az elmúlt években folyamatosan csökkent a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult családok száma.

	Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesült családok száma
2012. év	1524
2013. év	1486
2014. év	1343
2015. év	996
2016. év	724
2017. év	537
2018. év	434
2019. év	312

A csökkenés oka egyrészt az, hogy évek óta nem változott a Gyvt.-ben a jogosultságot meghatározó jövedelmi értékhatár, a rendkívüli alacsony egy főre jutó 38 475 Ft-os jövedelem alá egyre kevesebb család esik. A csökkenés másik oka az, hogy a törvényi változás miatt a bölcsődében és az óvodában nyilatkozat alapján a gyermek ingyenesen kapja az étkezést, az iskolákban pedig felmenő rendszerben egyre többen részesülnek az ingyenes tankönyvtámogatásban.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év
Megállapító határozatok száma	1824	1493	1099	870	685
Elutasító határozatok száma	40	51	1	15	21

A jegyző annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában, illetve ha a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában egyszeri pénzbeli támogatás folyósít. A 2019. évben az alaptámogatás összege 6 000 Ft/gyermek/alkalom, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállása esetén 6 500 Ft/gyermek/alkalom volt.

	Augusztus hónapra járó pénzbeli támogatás		November hónapra járó pénzbeli támogatás	
	Gyermekek száma	Támogatás összértéke	Gyermekek száma	Támogatás összértéke
Alapösszegű támogatás (6000 Ft/fő)	495 fő	2 970 000 Ft	435 fő	2 610 000 Ft
Emelt összegű támogatás (6500 Ft/fő)	262 fő	1 703 000 Ft	246 fő	1 599 000 Ft

Hátrányos helyzet-halmozottan hátrányos helyzet

A Gyvt. alapján a kerületben megállapított hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetet meghatározó tényezőknek az alakulását az alábbi táblázat szemlélteti.

		2016. év	2017. év	2018. év	2019. év
Megállapított hátrányos helyzetűek száma (fő)		137	152	214	194
Ebből	1. szülő, gyám alacsony iskolai végzettsége miatt	136	144	210	187
	2. szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága miatt	0	6	0	3
	3. elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények miatt	1	2	4	4
Megállapított halmozottan hátrányos helyzetűek száma (fő)		94	98	56	51
Ebből	1. szülő, gyám alacsony iskolai végzettsége és a szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága miatt	28	0	13	5
	2. szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága és elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények miatt	11	76	0	1
	3. szülő, gyám alacsony iskolai végzettsége és elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények miatt	55	22	43	45

A hátrányos helyzetű gyermekek három éve az egyösszegű támogatásban is magasabb összeget kapnak.

4. Egyéb támogatás

A Képviselő-testület a tanévkezdési támogatás biztosításával kíván segítséget nyújtani a kőbányai iskoláskorú gyermeket nevelő családoknak a szeptemberi tanévkezdés anyagi terheinek csökkentéséhez. A 2019. augusztus 1. napján kőbányai lakcímmel rendelkező általánosiskolás- és középiskolás-korú tanulóknak az Önkormányzat 5000 Ft támogatást nyújtott Erzsébet-utalvány formájában. A tanévkezdési támogatást 5448 fő vette igénybe, melynek értéke 27 240 000 Ft volt.

Évek óta hagyomány a kerületünkben, hogy a képviselő-testület december hónapban megajándékozza a családokat. 2019. évben 1600 háztartás jutott 7 000 Ft értékű tartós élelmiszerekből összeállított csomaghoz.

5. Gyermekétkeztetés

A gyermekétkeztetési térítési díjkedvezményt, illetve az ingyenes ellátást (normatív kedvezmények) a Gyvt. 148. §-a alapján biztosítottuk.

A nevelési-oktatási intézményekben biztosított gyermekétkeztetés igénybevételének módjáról és a térítési díjak mértékéről szóló 26/2011. (IX. 1.) önkormányzati rendelet alapján a normatív kedvezmény mellett további 50% térítési díjkedvezményre jogosult az a kérelmező,

aki a középiskolás tanuló gyermekére tekintettel rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül.

A normatív kedvezmény mellett további 50% térítési díjkedvezményre jogosult az a kérelmező, akinek a családjában az egy főre jutó jövedelem a legkisebb öregségi nyugdíj összegének 140%-át nem haladja meg (2018. évben 39 900 Ft), és

- a) a családjában három vagy több gyermeket nevel, vagy
- b) a családjában tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevel.

A kedvezményben részesülők száma és az erre fordított összeg alakulása az elmúlt években

	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év
Gyermekétkeztetési díj-kedvezményben részesülő gyermekek száma (fő)	34	18	17	11	6
Gyermekétkeztetési díj-kedvezményre fordított összeg (eFt)	866	713	310	262	194

Az étkezési kedvezményben részesülők száma a csökkenő gyermeklétszám és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számának csökkenésével párhuzamosan csökkenést mutat.

A Gyvt. 21/C §-a alapján a szünidei gyermekétkeztetés keretében az Önkormányzat ingyenesen biztosítja az étkezést – a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban – a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére. Ezen felül az önkormányzat igény esetén a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számára is biztosítja az ingyenes étkezést.

A szünidei gyermekétkeztetést 2019. évben a Bárka Család- és Gyermekjóléti Szolgálat (a továbbiakban: Szolgálat) szervezte és bonyolította.

Az Hivatal tájékoztatta a hátrányos-, és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek családját a szünidei időszakban igénybe vehető étkezéstről, a Szolgálat munkatársai személyesen keresték fel a háztartásokat és tájékoztatást adtak az étkezés lehetőségéről, valamint segítséget nyújtottak az igényléshez szükséges nyomtatvány kitöltésében.

A szünidei étkezésben résztvevők száma az elmúlt években

Iskolai szünet fajtája	Év	Kötelezően biztosított étkezésben részesülő gyermekek száma (HH és HHH)	Nem kötelezően biztosított étkezésben részesülő gyermekek száma (RGYVK)	Összesen
Tavaszi	2017. év	9	5	14
	2018. év	26	13	39
	2019. év	27	14	41
Nyári	2017. év	48	110	158

	2018. év	83	16	99
	2019.év	47	33	80
Őszi	2017. év	21	10	31
	2018. év	35	23	58
	2019. év	26	20	46
Téli	2017. év	28	7	35
	2018. év	30	19	49
	2019. év	21	7	28

A Szolgálat munkatársai figyelemmel kísérik a hátrányos helyzetű családok életét és személyes kapcsolatot tartanak fenn a rászoruló családokkal, így részükre minden szünetidőben elérhető az étkezés.

2015. szeptember 1-jétől a Gyvt. 21/B. § (1) bekezdésének módosulása miatt azok a bölcsődei ellátásban és óvodai nevelésben részesülő gyermekek is ingyenesen étkezhetnek, akik családjában – szülői nyilatkozat alapján – az egy főre jutó jövedelem összege nem haladja meg a kötelező munkabér járulékokkal csökkentett összegének 130%-át (2019-ben 128 810 Ft). A legtöbb ingyenes étkezést igénybe vevő gyermek a Gyöngyike és a Gyermeksziget Bölcsődébe jár, itt a legtöbb az átlagjövedelem alapján, vagy az SNI miatt járó ingyenes étkezést igénybe vevők száma. A Gyöngyike Bölcsőde vonzáskörzetében összpontosulnak leginkább a hátrányos helyzetű családok.

6. Nagycsaládos kártya

Budapest Főváros X. Kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének 1514/2010. (VII. 8.) számú határozata alapján a kerületi lakóhellyel rendelkező, három vagy több gyermeket nevelő családok részére kártya kerül kiadásra, mely a kerületben kedvezmények igénybevételeire jogosít.

	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év
Kiadott nagycsaládos kártyák száma (db)	11	16	7	7	3

III. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások

1. Gyermekjóléti szolgáltatás Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

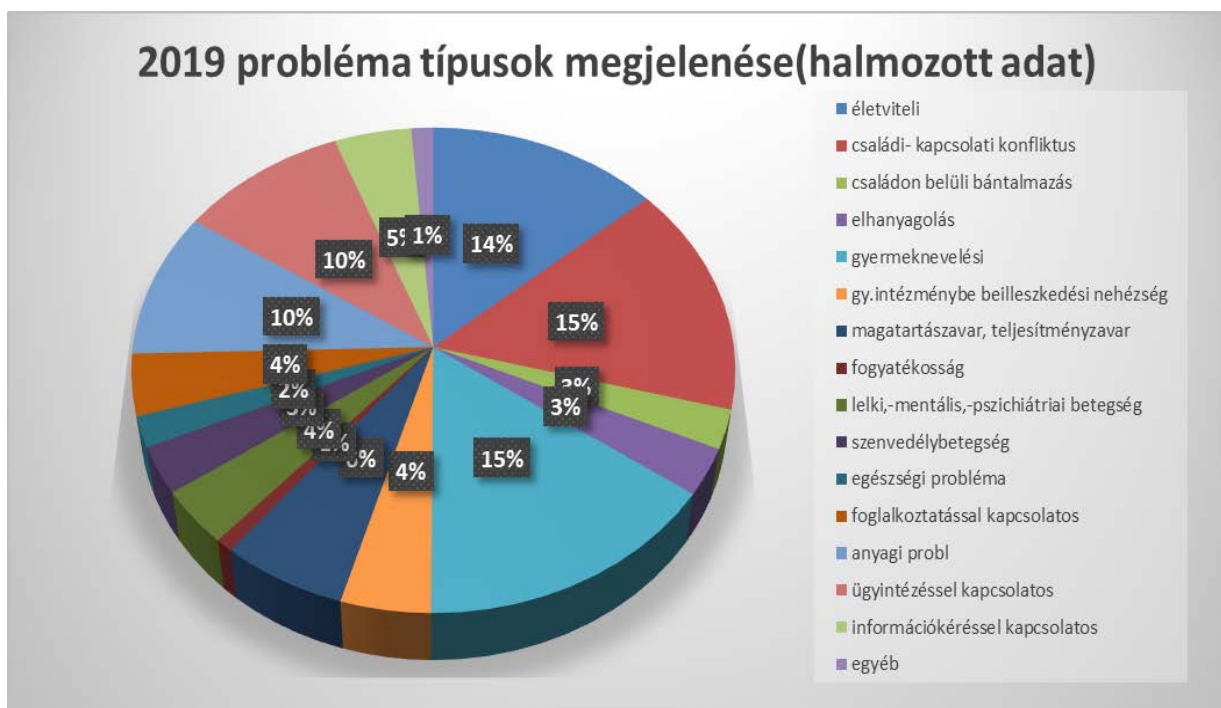
A gyermekjóléti szolgálat – összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal – szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti alapellátás keretében a családsegítő információt gyűjt, tájékoztat, szolgáltatást közvetít, szociális segítő munkát végez és koordinálja a gyermekkel kapcsolatban álló szakemberek munkáját az esetkezelés során. Segíti az igénybevevőket a

csalásban jelentkező működési zavarok ellensúlyozásában, a családban élő gyermek gondozásában, ellátásának megszervezésében.

A Szolgálat 2019-ben összesen 1342 ellátott ügyféllel kötött együttműködési megállapodást a szolgáltatás igénybevételére.

A tavalyi adatokkal összehasonlítva ellátottak számában minimálisan csökkenés tapasztalható, azonban az egyre súlyosabb esetek megjelenése szinte mindennaposá vált. A családon belüli erőszak számsora a 2018-as évhez viszonyítva 65%-os emelkedést mutat. 27%-ban emelkedett a családi, kapcsolati konfliktusok száma és 10%-ban a gyermeknevelési problémákkal küzdők száma. Ebben az esetben fontos azt is látni, hogy ez az emelkedés nem a valódi bántalmazások emelkedését mutatja, sokkal inkább a láthatóságát. Évről évre egyre több esetről értesül a Szolgálat, mely a jelzőrendszeri munka egyre hatékonyabb működését is mutatja.

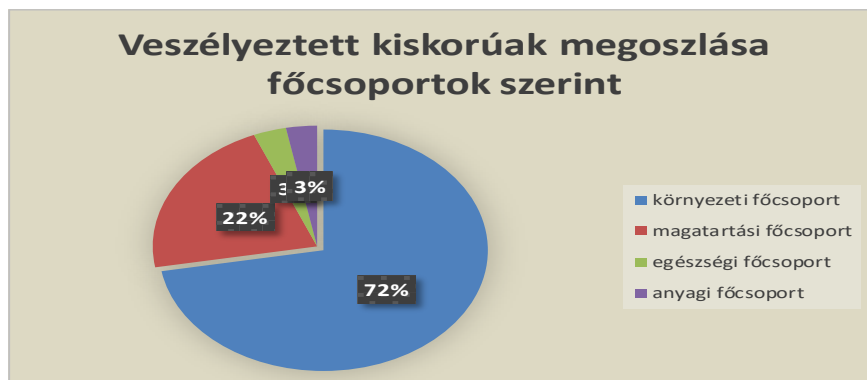
A Szolgálat ügyfelei körében az elsődlegesen meghatározott problémakörök az alábbi módon alakultak 2019-ben.

A 2019-es évben több szakmai tevékenység száma is nagymértékben emelkedett. A tavalyi évhez képest 61%-kal emelkedett az esetkonzultációk száma. A mindennapok során a családsegítő kollegák kiemelt feladata volt a 2019-es évben a személyes kapcsolattartás a jelzőrendszeri tagokkal. Továbbra is havonta keresték fel személyesen a kerületi általános iskolákat, illetve egyéni esetekben is rendszeressé vált a személyes esetkonzultáció a jelzőrendszeri tagokkal.

Közel 10%-os emelkedést mutat a családlátogatások száma is, mely így hetente 50 családlátogatást jelent. Népszerű szolgáltatás a jogi tanácsadás, ebben az esetben szinte 3-szorosára emelkedett az igénybevevők száma.

A gyermekjóléti alapellátás kereteiben végzett munka során a Szolgálat 2019-ben 547 gyermeket tartott nyilván veszélyeztetettként. Ez az adat a tavalyi számokhoz képest (558) csökkenést mutat.

A környezeti főcsoport magába foglalja a nevelési problémákat, bántalmazást, családi konfliktust, iskolai kirekesztést, munkanélküliséget, elégtelen lakáskörülményeket. A magatartási főcsoport a drog-, alkohol problémákat, tankötelezettség elmulasztását, közösségbe való beilleszkedési nehézséget foglalja magába. Az egészségi a fogyatékoságokat, magatartási és tanulási zavarokat. 2019-ban a veszélyeztetett kiskorúak számában és az elsődlegesen megjelent probléma típusokban nagy változás nem volt tapasztalható.

Ideiglenes hatályú elhelyezésre 2019-ben 25 esetben tett a Szolgálat javaslatot, védelembe vételt 56 esetben kezdeményezett és 2 nevelésbe vételi javaslatot küldött a Gyámhivatalnak.

Hős utcai Információs Pont

2019-ben a Szolgálat megnyitotta a Hős utca 15/a alatti ingatlanban az Információs Pontját. A kezdeti bizonytalanságot követően a Hős utcai lakók egyre magabiztosabban keresték fel az irodát. Az ügyfelek zömében az önkormányzati ellátások felől érdeklődtek, a pénzügyi és természetbeni ellátásokhoz való hozzájutás igénylésével kapcsolatosan kértek tájékoztatást. Esetenként 1-2 krízis jelzés is ide futott be. Az év végére a lakosok száma a Hős utcában megfogyatkozott, sokan kaptak máshol önkormányzati lakást, vagy elköltöztek családtagokhoz. Az érdeklődők száma hetente kb. 2-3 fő volt.

A 2016-os jogszabályi változásokat követően a jelzőrendszer működtetése a Szolgálat feladatkörébe került. A 2017-ben elkezdett jelzőrendszeri tájékoztató projekt a jelzett számok szerint meghozta eredményét. Évről-évre növekszik a jelzőrendszer által történő jelzések száma. A jelzőrendszeri tagok egyre magabiztosabban ismerik fel a veszélyeztető helyzeteket, jelzésüket egyre magabiztosabban teszik meg. A családsegítők és a pedagógusok közti személyes havi konzultációk is segítik a jelzés megtételét.

2019-ben a legfontosabb a jelzőrendszer működtetésével kapcsolatos cél a már 2017-ben elkezdett program folytatása, a személyes kapcsolat kialakítása a kerületi pedagógusokkal volt. Ennek megfelelően 2019-ban ismételt jelzőrendszeri tájékoztatót tartott a Szolgálat azoknak a kerületi bölcsődéknek, óvodáknak, akik erre igényt tartottak. Az újabb személyes megbeszélések során lehetőség nyílt az éves gyermekvédelmi beszámolóikkal kapcsolatos

személyes visszajelzésekre. A program célja a kapcsolatteremtés és a kommunikációt segítő folyamatok, eszközök feltérképezése volt.

A jelzőrendszer területén évek óta prioritást élvez a házi gyermekorvosok bevonása a gyermekvédelmi munkába. Ebben a kérdésben 2019-ban fontos előrelépést tett a Szolgálat, a gyermekorvosok egyre nyitottabbak a gyermekvédelmi munkára.

Család-és Gyermekjóléti Központ

A Család-és Gyermekjóléti Központ (a továbbiakban: Központ) elsődleges feladata a gyermek családban nevelkedésének biztosítása, a családból kiemelt gyermekek családba való visszakerülésének elősegítése, valamint a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló és csoportos speciális szolgáltatások, programok biztosítása.

Amennyiben a gyermek védelme az ellátás önkéntes igénybevételével nem biztosított, a Gyámhivatal az ellátás kötelező igénybevételét rendeli el.

Az esetmenedzserek feladatai a hatósági intézkedésekre való javaslattételek elkészítése, és a gyámhatósági határozatok végrehajtásának a koordinálása.

2019-ben 652 veszélyeztetett kiskorú gyermeket tartott nyilván a Központ (414 család).

Hatósági intézkedés alapján gondozott kiskorúak száma korcsoport szerint

Kor	Védelembe vett	Ideiglenes hatállyal elhelyezett	Nevelésbe vett	Utógondozás	Összesen
0-2 év	0	3	27	3	33
3-5 év	16	3	40	3	63
6-13 év	54	12	79	6	151
14-18 év	67	8	54	-	129
18-	2	-	-	-	2
Összesen	139	27	200	12	378

A védelembe vett gyermekek száma az előző évekhez viszonyítva kis mértékben csökkent.

A Központ speciális szolgáltatásai:

A **kórházi szociális munka** kapcsolt munkakörként jelenik meg a Központ munkatársai számára. A kórházi szociális munka célja a szülészeti-nőgyógyászati osztályon a kórházi védőnővel és a Szolgálattal együttműködve a szociális válsághelyzetben lévő anya és gyermekének segítése. Feladat továbbá a gyermekosztályon a gyermekelhanyagolás és bántalmazás észlelése esetén a szükséges intézkedések megtétele. Az elmúlt évben 1 kliens számára vált szükségessé a szolgáltatás biztosítása.

A **készenléti szolgálat**célja a Központ nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása.

Tavalyi évben 68 adekvát hívást bonyolított ez a szolgáltatás. A hívások száma ennél jóval több volt, de ezen többi hívások nem a konkrét készenléti ellátást igényelték.

2018-ban 83 ügyfél, 2017-ben 54 fő részesült ebben a szolgáltatásban.

A **kapcsolattartási ügyelet** a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára a találkozásra, együttlétre alkalmas semleges hely biztosítása mellett konfliktuskezelő, segítő szolgáltatás nyújtása. A kapcsolattartási ügyeletet igénybe vevő családok részéről felmerülő igények figyelembevételével 2019. áprilisától nemcsak hétfégen, hanem szerda délután és este is biztosít a Központ időpontot az ügyfeleknek. A kapcsolatügyelet egyik fontos szolgáltatása a családi, gyermek központú mediáció, melyet egyre inkább a válófélben lévő gyermekek szülei, vagy olyan gyermekes párok vesznek igénybe, akik között a konfliktus oly módon elmérgesedett, hogy külső segítség szükséges a felek közötti álláspontok közelítéséhez a közös gyermekek lelki biztonságának érdekében.

A tavalyi évben a szolgáltatásban részesülők száma: 60 fő, a kapcsolattartási ügyelet forgalma 566 fő volt.

Az utcai, lakótelepi szociális munka feladatainak ellátásában a korábbi évekhez hasonlóan az elmúlt év során is problémát okozott a fluktuáció, illetve a tartós szakemberhiány. A két álláshely tartós betöltése az alkalmas, szakmai tapasztalattal és megfelelő végzettséggel rendelkező szakemberek hiánya miatt nem járt sikerrel. 2019 májusától mindkét álláshely betöltetlen lett, de ennek ellenére a nyári időszakban a feladatot helyettesítéssel megoldotta az intézmény. A Kamasz Felfedező Klubja program keretében résztvevő kamaszok számára összesen 7 alkalommal szerveztek házon kívüli programokat, melyeken összesen 43 gyermek vett részt.

Speciális szolgáltatások keretein belül végzett tevékenységek és ellátott személyek adatai

Tevékenység	Tevékenységek száma	Ellátott személyek száma
-------------	---------------------	--------------------------

	2018. év	2019. év	2018. év	2019. év
Kapcsolattartási ügyelet	427	566	61	60
Utcai szociális munka	154	7	112	43
Kórházi szociális munka	3	1	2	1
Készenléti szolgálat	83	68	-	-
Jogi tanácsadás	112	224	89	185
Pszichológiai tanácsadás	500	679	111	189
Mediáció	75	55	46	27
Családkonzultáció	25	102	4	92
Fejlesztőpedagógiai ellátás	172	330	65	68
Óvodai és iskolai szociális tevékenység	105	834	648	6960

Az **óvodai és iskolai szociális segítő munka** keretében az intézmény a 2018. szeptember 1-jén hatályba lépett jogszabályi rendelkezés alapján fokozatosan kiterjesztve nyújt szociális segítő szolgáltatást a kerületben működő köznevelési intézmények (óvoda, általános iskola, középiskola és kollégium) számára. A szolgáltatást a Központ az adott köznevelési intézményben személyesen jelen lévő szociális szakember munkáján keresztül nyújtja, aki a gyermekek, illetve tanulók létszámától függően akár a hét több napján is részt vesz az intézmény mindennapjaiban. Az óvodai és iskolai szociális segítő elsődlegesen a gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzésével, prevencióval foglalkozik. A szolgáltatás valamennyi kerületi közoktatási intézményre való kiterjesztését az elmúlt évben akadályozta a megfelelően képzett szakemberek hiánya. Azokban az intézményekben, ahol az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység érdemben elindult, a közös munka hatékonyan valósult meg.

2. Gyermekek napközbeni ellátása

Bölcsődei ellátás

A Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat a 0-3 éves korú gyermekek napközbeni ellátására 8 bölcsődei tagintézménnyel és 13 iskolai tálalókonyhával rendelkező Kőbányai Egyesített Bölcsődét tart fenn, a bölcsődei férőhelyek száma 590 fő.

Sorszám	Bölcsőde neve	Férőhelyek száma
---------	---------------	------------------

1	Kőbányai Fecskefészek Bölcsőde	96*
		(valós 76)
2	Kőbányai Napsugár Bölcsőde	72
3	Kőbányai Apraja Falva Bölcsőde	96
4	Kőbányai Gyermeksziget Bölcsőde	96*
		(valós 78)
6	Kőbányai Gyöngyike Bölcsőde	36
7	Kőbányai Manóvár Bölcsőde	80**
8	Kőbányai Apró Csodák Bölcsőde	78**
9	Kőbányai Szivárvány Bölcsőde	36
Összesen:		590 (valós: 550)

*Ebben a két bölcsődében sajátos nevelési igényű gyermekek gondozását, nevelését végzik.

**A jogszabály értelmében a megemelt férőhelyek abban az esetben tölthetők fel, amikor az adott csoportban minden gyermek elérte a 24 hónapos kort.

Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása:

A Kőbányai Fecskefészek Bölcsődében működő Korai Fejlesztő Központ három csoportszobájában részleges integrációban, három csoportszobában pedig teljes integrációban történik a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése, gondozása-nevelése. Két csoportszobában pedig csak egészséges gyermekeket látnak el a jogszabálynak megfelelően.

A Kőbányai Gyermeksziget Bölcsődében (a továbbiakban: Gyermeksziget Bölcsődében) két csoportszobában látnak el részleges integrációban, egy csoportszobában pedig teljes integrációban sajátos nevelési igényű gyermekeket, egy csoportban csak egészséges gyermekeket fogadnak.

Azon gyermekek számára, akiknek szülei nem igénylik a napközbeni kisgyermekellátást, vagy más bölcsődébe járnak, de fejlesztésre szorulnak, **ambuláns ellátás** keretében biztosítja a kerületi szakszolgálat a korai fejlesztést, fejlesztő felkészítést a Gyermeksziget Bölcsődében, valamint a Korai Fejlesztő Központban. A fejlesztést a szakszolgálat alkalmazásában lévő gyógypedagógusok végzik. A Gyermeksziget Bölcsődében az Egyesített Bölcsőde alkalmazásában lévő két gyógypedagógus ambuláns ellátást, valamint preventív fejlesztést biztosít olyan gyermekek részére, akik lemaradást mutatnak fejlődésükben, de még nem rendelkeznek szakértői kijelöléssel.

A Gyermeksziget Bölcsődében a **kutyaterápia** az Azúr Segítőkutyás Egyesület közreműködésével zajlik. Az egyesület szervezésében kéthetente kerül megrendezésre a kutyás terápiás foglalkozás, melyeket a bölcsőde alkalmazásában álló gyógypedagógusok vezetnek. A gyermekek egyéni vagy csoportos formában kapcsolódnak a foglalkozásokba, ennek meghatározásában a gyermekek együttműködési készsége, figyelmi kompetenciái és diagnózisa a meghatározó.

2019. évben 44 fő sajátos nevelési igényű gyermeket gondozása történt bölcsődei ellátás keretein belül.

2012 szeptembere óta működik a Kőbányai Apraja Falva Bölcsődében egy Montessori szellemiségű nevelési egység. Montessori Mária reformpedagógiai módszereinek igen jelentős része még ma is helytálló, és tökéletesen beilleszthető a bölcsődés korosztály életébe. A Montessori csoport a pedagógiai, és gondozási elképzeléseket tartalmazó, külön szakmai program alapján végzi munkáját, amellett, hogy a bölcsőde szakmai programját is mérvadónak tekinti.

Alapellátáson túl nyújtott szolgáltatások:

Az alapellátáson túl **különböző szolgáltatásokat** is nyújtanak bölcsődék a kerületben élő kisgyermeket nevelő családok számára.

Korai fejlesztésben két bölcsőde vesz részt, sóbarlang szolgáltatást minden bölcsőde biztosít az ellátottak számára, míg játszócsoport és időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatást két bölcsőde nyújt az érdeklődők részére.

A játszócsoport szolgáltatást igénybe vevők száma 2019. évben

Játszócsoport	Család	Gyerek
Kőbányai Apraja Falva Bölcsőde	63	55 fő
Kőbányai Apró Csodák Bölcsőde	22	64 fő
Összesen:	85	119 fő

A Játszócsoport szolgáltatás jelentősége abban van, hogy a szülők jobban megismerik gyermekük életkori sajátosságaiból adódó reakcióit, a szülő-gyermek kapcsolat az örömteli együttlét alatt mélyül, a szülők szerepeikben megerősödnek, barátságok szövődnek, kialakul egy önkéntes segítőkör.

Sóbarlang, sószoba szolgáltatás

Nyolc intézményben működik sóbarlang, melyeket elsősorban a bölcsődébe felvételt nyert gyermekek látogatnak a szülők írásban adott hozzájárulása után.

A bölcsődébe járó gyermekeknek térítésmentesen ősztől-tavaszig áll rendelkezésére „Somadrin” sószoba, mely tengeri sós levegőt idéző, felső légúti betegségek megelőzését szolgáló, asztmatikus tüneteket enyhítő, gyógyhatású preventív jellegű szolgáltatás.

Időszakos gyermekfelügyelet

Az időszakos gyermekfelügyelet a Kőbányai Apraja Falva Bölcsődében és a Kőbányai Apró Csodák Bölcsődében a kőbányai családok megsegítése érdekében, „Az Összefogás Kőbánya családjaiért!” TÁMOP pályázati projekt keretében indult.

A csoportszobák igényesen, ízlésesen alakították ki és rendezték be a gyermekek igényeihez, szükségleteihez igazodva. A pályázat keretén belül került sor az átalakításra és a tárgyi feltételek biztosítására.

Családi bölcsőde

Az Önkormányzat a bölcsődei korosztály napközbeni ellátásának magas igénye miatt három családi bölcsődével kötött ellátási szerződést.

A Fehér Kereszt Baráti Kör Kiemelten Köszhasznú Egyesülettel a Nagyi Kertje Családi Bölcsőde és a Csodacsibe Családi Bölcsőde működtetésére, valamint a Kis Cimborák Nonprofit Kft.-vel határozott idejű szerződéssel biztosítja az Önkormányzat a szolgáltatást. A családi bölcsődékkal kölcsönösen jó az együttműködés, az üzemeltetők fokozottan figyeltek arra, hogy szeretetteljes, családias légkör vegye körbe a gyermekeket és megfelelően képzett szakemberek végezzék a gyermekek ellátását.

A családi bölcsődékbe a Kőbányai Egyesített Bölcsődék vezetője irányítja azokat a gyermekeket, akik a bölcsődébe nem nyertek felvételt és nem részesülnek rendszeres gyerekvédelmi kedvezményben, valamint a szülő vállalja ezt az ellátási formát.

2018-ban 21 férőhelyen biztosította a gyermekek ellátását ezen ellátási forma keretében az Önkormányzat.

Alternatív napközbeni ellátás

2019-ben a kőbányai általános iskolás gyerekek nyári napközis ellátását az Önkormányzat a Kőbányai Kulturális Központon keresztül a Janikovszky Éva Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola látta el.

A napközis táborba az elmúlt nyáron összesen hetente átlagosan 132 gyermek táborozott.

3. Gyermekek átmeneti gondozása

A Gyermekek Átmeneti Otthona (a továbbiakban: Otthon) feladata azoknak a családban élő gyerekeknek az ellátása, akik átmenetileg ellátás nélkül vagy elhelyezés hiányában gondozás, nevelés, lakhatás nélkül maradnának, valamint akiknek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. Az Otthon teljes körű testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésüket elősegítő ellátást biztosít, ideiglenesen pótolja a szülői gondoskodást.

A férőhelyek száma 14 fő, ezen belül a XIV. kerületi gyermek elhelyezésére kötött ellátási szerződés alapján az Önkormányzat 2 fő férőhelyre és azon felül a szabad férőhelyek terhére biztosítja az ellátást.

A Gyermekek Átmeneti Otthona működésének adatai

Év	Ellátási napok száma	Ellátottak száma (Kőbánya+Zugló területéről)
2014.	3 696	45+4
2015.	3 608	51+3
2016.	4 091	53+6
2017.	3 354	42+4
2018.	3 635	38+5
2019.	3 560	43+6

Az Otthonban átmeneti gondozásban az elmúlt évben 43 gyermek és 6 anya részesült ellátásban.

Kőbánya ellátási területéről 33 gyermek – 6 anya, míg Zugló ellátási területéről 10 gyermeket láttak el.

Az év során, akárcsak a korábbi években, az ellátás kezdeményezői leggyakrabban a Központ esetmedzserei voltak. A Gyámhatóság általi kezdeményezés gyakran a védelembe vétel során történő kötelezést jelentette.

Az Otthon ellátottjai közül védelembe vettek száma magas, 43 gyermekből 16 volt érintett.

Az ellátás indokai a 2019. évben

	Gyermek	Anya
A szülők életvezetési problémái	5	-
A szülők egészségi problémái	-	-
A gyermek egészségi problémái	-	-
A szülők szenvedélybetegsége miatt	1	-
A gyermek szenvedélybetegsége miatt	-	-
A szülők lakhatási problémái miatt, ebből	11	-
a) krízishelyezés	-	-
b) hajléktalanná válás	10	4
c) elégtelen lakhatási körülmények	1	-
Bántalmazás	7	2
A szülő vagy gondviselő indokolt távolléte	-	-
Családi konfliktus	4	-
A gyermek magatartási problémái	12	-
Összesen:	43	6

A 2007-es évtől kezdődően az ellátás indokaként leggyakrabban a gyermek magatartási problémái álltak. Gyakori, hogy az ellátás során újabb és újabb problémák merülnek fel. Az indokokról gyakran kiderül, hogy a valóság egy szeletét tartalmazzák, és több ok is meghúzódik a háttérben, nehezítve a megoldást.

Az átmeneti gondozást kiegészítő programok

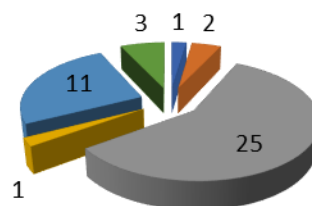
Az Otthon munkatársai az év során igyekeztek az ellátottak számára érdekes, fejlődésüket szolgáló, a szabadidő kulturált eltöltését célzó programokat szervezni:

- gyermektábor a Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központ által fenntartott táborban,
- családos tábor Balatonlellén,
- vitorlás tábor Balatongyörökön,
- a Pongrác Községi Házban szabadidős programokra és internetes foglalkozásokra jártak az ellátottak.

A gondozottak nagytöbbsége a törvényes képviselővel, egy esetben szakellátásba távozott.

Ellátás megszűnése- kikerülés

- Hetes otthon
- Más hozzátartozóhoz került
- Törvényes képviselővel otthonába távozott
- Szakellátásba került

A családok egy részéről elmondható, hogy nehéz körülmények között élnek. Alacsony az iskolai végzettségük, nehezen találnak tartós, bejelentett munkát. Rossz az egészségi állapotuk, és bizonytalanok, kiszámíthatatlanok, szűkösek a lakáskörülményeik. A jövedelmük alacsony, gyakori, hogy a mindennapi megélhetésük van veszélyeztetve. Szenvedélybetegek, pszichésen betegek, hajléktalan szülők, akik maguk is gyakran traumatizáltak, többségük alulszocializált. A gyermekek ellátása után fizetendő személyi térítési díjak befizetése nehézkes, gyakran többszöri felszólításra volt szükség.

IV. A felügyeleti szervek szakmai ellenőrzéseinek tapasztalatai

Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály, Szociális és Gyámügyi Osztály hatósági ellenőrzést tartott 2019. januárjában a Gyermekek Átmeneti Otthonában. A vizsgálatról készült jegyzőkönyv még nem lett megküldve a fenntartó részére.

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat fenntartói ellenőrzést végzett 2019. októberében a Központban, az óvodai- és iskolai szociális segítő tevékenység körében, valamint a Bölcsődékben a beiratkozások tekintetében. Mindkét ellenőrzés apróbb adminisztratív pontosítás szükségességét tárta fel az intézményi dokumentáció vezetésében.

V. Rendőrségi adatok, bűnmegelőzés:

Az elmúlt év során bűncselekményben érintett kiskorú összesen 89 volt, ebből összesen 55 fő fiataalkorú és 34 fő gyermekkorú.

Gyanúsítottként összesen 37 fő került büntetőeljárásba, ebből 21 fő gyermekkorú volt.

	2017. év		2018. év		2019. év	
	Életkor szerinti megoszlás		Életkor szerinti megoszlás		Életkor szerinti megoszlás	
	fiataalkorú	gyermek korú	fiataalkorú	gyermek korú	fiataalkorú	gyermek korú
Bűncselekmény	122	34	102	48	55	34
Gyanúsított	83	19	29	23	16	21

A gyermekek- és fiatalok által, illetve az ő sérelmükre elkövetett jellegzetes bűncselekmények természetét és mibenlétét elemezve megállapítást nyert, hogy a korosztály legfőképpen a vagyon elleni bűncselekményekben érintett (pl. bolti- és telefon lopások), illetve jelen vannak a különféle személy elleni bűncselekmények is (rablás, garázdaság, testi sértés), valamint az, hogy az esetek többségében az elkövetői kör is ebből a korosztályból kerül ki.

Elkövetői oldalon nagyon magas számban van jelen a bolti lopás a fiatalok körében, ugyanakkor itt a bűnisméltés is nagyon jellemző. Az elmúlt év során 36 esetben került fiatalok akár többszörösen ismételt esetben is elkövetőként büntetőeljárásba.

A rendőrség részéről az elmúlt év során 127 esetben került sor jelzés küldésére a Bárka Szolgálat felé kiskorú veszélyeztetettsége miatt.

Mindezekre figyelemmel a kerületi fiatalok számára szervezett bűnmegelőzési foglalkozásokon - mind az iskolai tanórákon, mind az egyéb alkalmakon - kiemelt helyet kapott az elmúlt évben az ilyen irányú bűncselekmények megelőzési lehetőségeiről tartott felvilágosítás, és részletesen foglalkoztak a résztvevők az ilyen jellegű bűncselekmények büntetőjogi következményeivel.

A kapitányság bűnmegelőzési előadója a kőbányai iskolákban lebonyolított programok során kiemelt figyelmet fordított a gyermekkorú- és fiatalok felkészítésére, hogy elkerülhessék az áldozattá- vagy bűnelkövetővé válás esélyeit.

A 2019. évben a bűnmegelőzési programok szervezése során kiemelt figyelmet fordított a rendőrség a biztonságos internetezés és az online tér veszélyeinek, bűnügyi vonatkozásainak ismertetésére a fiatalok körében.

Az elmúlt év folyamán összesen hét általános iskola felső tagozatos osztályaiban tartott a rendőrség munkatársa bűnmegelőzési órákat a fiatalokat érintő bűncselekmények vonatkozásában. Két iskolában összesen hat alsó tagozatos osztályban is zajlott bűnmegelőzési program.

Iskolai bűnmegelőzési tanácsadó program a kerület két középiskolájában zajlik.

A D.A.D.A. Program oktatásban négy általános iskola vett részt, alsó tagozaton 4 osztályban, felső tagozaton összesen 36 osztályban zajlott oktatás.

Mindkét program esetében a résztvevő iskolák a programot hasznosnak, fontosnak értékelték, és a következő tanévre is igényelték.

Nyári tábori programok

Az elmúlt évben a kerület két napközis táborába (KÖSZI napközis tábor, Szent György Hittanos napközis tábor) több alkalommal szervezett a rendőrség bűnmegelőzési programot.

A programok során mindkét táborban alkalmanként 25-50 fő gyerek vett részt a foglalkozásokon. Minden alkalommal a gyerekek a témákhoz kapcsolódó, oktató jellegű ajándékot kaptak a Kőbánya Közbiztonságáért Közalapítvány támogatása jóvoltából.

A 2019-es tábori programok tematikája a 112-es segélyhívó helyes használata, valamint az internetbiztonság témák köré épült, így az ajándékok is ezt a tematikát tükrözték.

A táborozók két csoportja ellátogatott a kerületi rendőrkapitányságra, ahol a rendészeti munka különböző területeivel ismerkedhettek meg a gyerekek.

Az Emberbarát Alapítvánnyal együtt középiskolákban szervezett pódium beszélgetést a rendőrség a szerfüggőségi rehabilitációban levő fiatalokkal.

Az iskolarendőrök folyamatos kapcsolattartással, konzultációs alkalmakkal, egészségnapokon szervezett programokkal segítették a kerületi iskolákban felmerülő problémák hatékony megoldását.

Összességében a tavalyi év során 970 fő általános-, és 410 fő középiskolás számára nyújtottak bűnmegelőzési ismereteket a különféle programok révén.

A rendőrség aktívan képviselteti magát a Kőbányai Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (a továbbiakban: KEF) helyi szervezetének munkájában is, ahol szintén kiemelt figyelemmel kezeli a kiskorúak felé irányuló prevenciós munkát a programok szervezésében.

A kábítószer befolyásoltság megelőzése és csökkentése érdekében az elmúlt év során a KEF pályázat keretében több célzott program is megvalósult.

A szabadidő értelmes eltöltését szolgáló program és példamutatás jegyében a rendőrség kortárs segítő képzést szervezett a középiskolás diákoknak, valamint nyári kerékpáros és KRESZ tábort is vezetett a Pongrác Közösségi Ház napközis gyermekei számára.

Kábítószerfogyasztással kapcsolatos kutatás

Az Önkormányzat az elmúlt évben kutatási feladatokat végeztetett a X. kerületben előforduló kábítószerfogyasztás jellemzőinek vizsgálata, a megelőző-gyógyító intézkedések és hiányok feltérképezése, valamint a fejlesztési lehetőségek meghatározása tárgyában.

A kutatás során kérdőíves felmérést tartottak a szakemberek, iskoláskorúak és a lakosság körében. A droghasználati szokások feltérképezése és lecsapódása, a szolgáltatások felmérése során szakértői interjúkat és fókuszcsoportokat végeztek. Mind az online felmérésben, mind a fókuszcsoportban szakemberek vettek részt: szociális, egészségügyi, oktatási intézmények munkatársai, rendőrség, közterület-felügyelet munkatársai, kerületben működő, kábítószerhasználattal kapcsolatba kerülő civil szervezetek, egyházak képviselői, KEF tagjai.

A szakmai anyag rövid- és hosszútávú feladatokat, szakmai ajánlást is megfogalmazott, melynek a megvalósítása az elkövetkezendő időszak feladata lesz.

VI. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében nyújtott alapellátási formák:

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete 2015. novemberében öt év határozott időtartamra ellátási szerződést kötött a „RÉS” Szociális és Kulturális Alapítvánnyal családok átmeneti otthona szolgáltatás biztosítására. A szerződés keretein belül az Alapítvány vállalta, hogy a fenntartásában működő családok átmeneti otthonában biztosítja a Kőbánya illetékességi területén lakóhellyel, tartózkodási hellyel rendelkező nyolc, átlagosan négytagú otthontalanná vált család ellátását.

Az Otthon az otthont nyújtó ellátáson kívül a családok együttműködésén alapuló szociális segítségnyújtással, egyéni és családi esetmunkával támogatja a lakói életét. A szakmai csapatjuk tagjai az intézmény szakalkalmazottai, illetve jogász, pszichológus és fejlesztőpedagógus. A szakemberek célja, hogy a bekerülő családok erőforrásait olyan mértékben megerősítsék, hogy ki tudjanak kerülni az intézményes lakhatási formák keretei közül, és képessé váljanak önálló lakhatási lehetőségek megteremtésére és megtartására.

Az Alapítvány beszámolója szerint a Budapest X. kerület ellátási területéről az elmúlt évben 40 esetben érkezett megkeresés szülőtől, társintézményektől és egyéb szervezetektől. Az Alapítvány összesen 5 kőbányai lakcímmel rendelkező család (összesen 22 fő) elhelyezését biztosította, a 2019. évben igénybe vett ellátási napok száma 6955 nap volt.

A 2019. évben a kőbányai ellátottak közül 6 család költözött ki az Otthonból, közülük egy család esetében hatósági intézkedés – a gyermekek családból történő kiemelés – volt indokolt, melyet követően a gyermekek szülei ismeretlen helyre távoztak az intézményből. Három család társintézményekbe (családok átmeneti otthona), egy család albérletbe távozott, egy család pedig hozzátartozókhoz költözött vissza a korábbi lakókörnyezetébe.

Az esetek többségében a Központ kezdeményezte a családok elhelyezését bántalmazás, családi konfliktus, kilakoltatás, lakásárverezés, albérlet elvesztése miatt. Az ellátottakra jellemző, hogy elsősorban hátrányos helyzetű, a társadalom perifériáján élő, többgyermekes, munkanélküliséggel küszködő, alacsony iskolai végzettségű családok.

Az Önkormányzat 2016. január 1-jétől öt év határozott idejű szerződést kötött az Anyaoltalmazó Alapítvánnyal a Kőbánya illetékességi területén lakóhellyel rendelkező és életvitelszerűen a kerületben tartózkodó két lakhatási krízishelyzetbe került család elhelyezése biztosítására. Az elmúlt évben a X. kerületi lakosok közül 12 anyát és 19 gyermeket fogadtak. Az intézményben nagy hangsúlyt fektetnek a marginalizált helyzetű, megélhetési gondokkal küzdő családok szociális, foglalkoztatási problémáinak orvoslására és életminőségük javítására.

A kőbányai intézmények számos szociális és gyermekvédelmi tevékenységet folytató civil szervezetekkel, alapítványokkal működtek együtt.

A prevenció elképzeléseket illetően további cél a kerületi sport, és szabadidős tevékenység választékának bővítése, a pszichológusi, gyermek pszichiátriai szakemberek bevonása a gyermekvédelembe. Ez nem kizárólag az önkormányzati feladatként jelenik meg, hanem minden civil kezdeményezést, alapítványt be kell vonni a komplex megvalósítás érdekében.

VII. Jövőre vonatkozó célok, elképzelések:

A szakmai munka összefoglalásaként az éves Gyermekvédelmi Tanácskozásra 2020. február 27. napján került sor. Az elmúlt év értékelése után a jelzőrendszer tagjai megfogalmazták a problémákat és a jövőre vonatkozó javaslatokat is.

Általánosságban elmondható, hogy a jelzőrendszer tagjai között jó az együttműködés. A tavalyi célok között megfogalmazódott a házi gyermekorvosok bevonása a gyermekvédelmi munkába. Ebben a kérdésben a 2019. évben nagy előrelépés történt, a jelzőrendszeri tájékoztató keretében minden gyermekorvossal megtörtént a személyes konzultáció. A tapasztalatok szerint a gyermekorvosok körében még mindig nagy az ellenállás a segítő szakemberek felé, ezért a személyes konzultációk negyedévente folytatódni fognak a 2020. évben is.

A Szolgálat tekintetében a fluktuáció az előző évekhez képest kis mértékben csökkent, az önkormányzat segítette a cél elérését területi illetménypótlék biztosításával.

A szociális ellátások terén a kiskorú gyermeket nevelő családok részére adható pénzbeli és természetbeni ellátások rendszerének felülvizsgálata, különös tekintettel a táborozás és erdei iskola anyagi terheinek csökkentését célzó támogatások újragondolása megtörtént, és az erdei iskola és táborozás költségeihez további anyagi támogatást biztosít a Képviselő-testület 2020. március 1-jétől.

A gyermekvédelem területén megfogalmazódott jövőre vonatkozó célok:

- a bölcsődei szociális segítő munka tovább fejlesztése, a 2019-ben szerzett tapasztalatokkal kibővítve,
- a tapasztalt összeszokott és jól képzett szakemberek megtartása, a fluktuáció csökkentése, az illetménypótlék megtartása,
- bölcsődei férőhelyek felülvizsgálata, szükség esetén a bölcsődei intézményhálózat bővítési lehetőségeinek feltérképezése,
- az óvodai és iskolai szociális segítő munka kiterjesztése a kerület valamennyi köznevelési intézménye számára,
- a jelzőrendszeri tagok számára részletes ismertetés és érzékenyítés az áldozatok/sértettek segítségét biztosító lehetőségekről,
- a kábítószerhasználattal kapcsolatos kutatás megállapításai, javaslati nyomán intézkedési terv készítése,
- a prevenciós programok összehangolása és a komplex prevenciós lehetőségről szóló széleskörű tájékoztatás szervezése.